

FAHMIDDA WARAAQDA XAQIIQADA: TALLAALKA PFIZER-BIONTECH EE LOOGU TALA GALAY COVID-19 EE CARUURTA DA'DOODU TAHAY 5-11 SANO

Tallaalka Pfizer-BioNTech (inta badan loo soo gaabiyo Pfizer) ee COVID-19 waxaa loo ogolaaday caruurta da'doodu tahay 5 ilaa 11 sano. Waa tallaalka COVID-19 ee kaliya ee hadda laga heli karo Maraykanka kaasoo loogu tala galay dadka ka yar 18 ka sano.

Maxaa uu kala siman yahay tallaalku?

Sida tallaalka Pfizer ee loogu tala galay dadka 12 sano jirada ah iyo kuwa kasii waaweyn oo kale, tallaalka loogu tala galay dadka da'doodu tahay 5–11 waa *tallaal ka samaysan mRNA*. Waxaa kujira messenger RNA (mRNA). mRNA waa sidii buug tilmaamo sheegaya oo kale. Wuxuu barayaa jirka canuggaaga in uu sameeyo “spike protein” aan dhib lahayn, kaasoo laga helo oogada sare ee fayraska sababa COVID-19. Difaaca jirkoodu waxa uu ka falcelinayaa spike protein-kan waxaana uu samaystaa unugyada la dagaallanka cudurka iyo antibodhiyo kuwaasoo aqoonsan kara lana dagaallami kara karoonaafayraska. Tallaalka:

- **Kuma qaadsiinayo** COVID-19.
- **Ma baddalayo** DNA daada ama walxahaaga hiddo-raaca ah.
- **Ma sababo** madhalaysnimo.
- Tallaalka **kuma jiraan** ukun, waxyaalaha ka ilaalinaya qudhunka, xabag, doofaar ama wax kale oo xayawaan ka soo jeeda, unugyada uurjiifta ama koroonaafayras.

Sida tallaalka loogu tala galay caruurta waaweyn iyo dadka waaweyn oo kale, tallaalkaanu wuxuu u baaahan yahay in laba jeer la qaato, ayada oo ugu yaraan 21 maalmood loo dhexaysiinayo, wuxuuna qofka siinayaa difaac dhammaystiran kaasoo ka bilaabanaya 2 todobaad kaddib marka uu qofku qaato qaybta labaad ee tallaalka.

Maxaa gaar u ah tallaalka?

Tallaalka Pfizer ee caruurta loogu tala galay wuxuu aad ula mid yahay nooca dadka waaweyn, laakiin qiyaasta la qaadanayo ayaa ka yar (10 microgram) marka loo barbar dhigo midka dadka 12 sano jirada ah iyo kuwa kasii weyn qaadanayaan (30 microgram). Wuxuu leeyahay mRNA iyo waxyaabo kujira oo lamid ah tallaalka loogu tala galay dadka waaweyn, laakiin wuxuu isticmaalaa waxyaabo aan falgal samaynayn oo kale. Waxyaabaha gaarka u ah waxaa loo yaqaanaa buffer, kaasoo gacan ka gaysanaaya in talaalku noqdo mid sugan una ogolaanaya in talaalka lagu kaydiyo heerkulka talaagad caadi ah muddo ka badan talaalka asalka ah. Buffer-taan waxaa loo isticmaalaa wax soosaaro kale oo fara badan, oo ay kamid yihiin wax soosaaro loogu tala galay caruurta.

Waxa aad u sheegayso cidda ku siinaysa tallaalka

Hubi in cidda talaalka ku siinaysa ay ogtahay in canuggaagu qabo xasaasiyad, xanuun dhiigbax ah ama waxyaalaha dhiigga khafifiya, in uu qabo mycarditis ama percarditis (hafeefka wadnaha iyo gidaarka ku hareeraysan wadnaha) iyo in kale, ama in difaaciisa jirku liito.

Saamaynta xun ee fudud

Waxaa dhici karta in canuggaagu yeesho saamayn xun oo fudud kaddib marka uu tallaalka qaato. Saamaynada xunxun ee caamka ah waxaa kamid ah:

• xanuun gacanta ama meesha la duray ah, barar, ama gaduudasho	• qandho	• matag
• daal	• lalabo	• miyirbeelid la xiriirta qaadashada talaalka
• madax xanuun	• dareemidda xanuun	
• murqa xanuun	• qanjir barar (lymphadenopathy)	
• qarqaryo	• rabitaanka cuntada oo ku yaraada	
• kala goysyada oo xanuuna	• shuban	

Calaamadahan caadi ahaan waxa ay ku baaba'aan maalmo yar gudahood. Haddii aanay kaa baabi'in, wac dhakhtarkaaga ama xaruntaada caafimaad.

Dhibaatooyin dhif iyo naadir ah, habase ahaatee khatar ah

Falcelin xasaasiyadeed

Waa dhif, laakiin dadka qaar waxa ay ku yeeshaan falcelin xasaasiyadeed oo aad u daran tallaalka COVID-19. Qofkasta waxa la weydiistaa inuu sugo ugu yaraan shan iyo toban daqiiqo kadib marka uu tallaalka qaato si loo xaqiijiyo inaanay dhicin falcelin xasaasiyadeed oo daran.

Myocarditis ama Pericarditis

Si dhif iyo naadir ah, Myocarditis (hafeefta murqaha wadnaha) iyo pericarditis (hafeefta gidaarka ku hareeraysan wadnaha), ayaa si dhif iyo naadir ah ugu dhaca dadka qaarkii (inta badan ragga da'yarta iyo kuwa waaweyn) kuwaas oo qaatay tallaalka COVID-19 ee Pfizer-BioNTech ama Moderna. Khatarta ugu badan waa ragga da'doodu u dhexayso 16–19, ayada oo ay kiisasku ku yaryihiin kuwa da'doodu tahay 12–15.

Dadkaan intiisa badan, waxay calaamadaha cuduradaasu bilowdaan dhowr maalmood kaddib marka uu qofku qaato qaybta labaad ee tallaalka. Fursada ay tani ku dhici kartaa waa mid aad u yar — ku dhawaad 1 nin 10,000 ee nin ee da'yar ah. Inta ugu badan waa kuwo fudud iskood ayaana looga bogsadaa intooda badan.

Waa inaad u raadiso daryeel caafimaad sida ugu dhakhsiyaha badan haddii canuggaagu yeesho calaamadaha soo socda ka dib marka uu qaato Tallaalka:

Shaf xanuun

Neef qabatin

Dareemidda wadne garaac degdeg ah,
wadne boodbood, ama wadne gariir

Ayada oo ay sabab u tahay in ay jiraan xaalado yar oo myocarditis ah oo ku dhacay dadka da'yarta ah (12–15) marka loo barbar dhigo da'yarta waaweyn (16–19) oo qayaasta tallaalka loogu tala galay caruurta da'doodu tahay 5–11 ay yartahay, waxaan filaynaa in tiro caruur yaryar ah oo sidii hore ka yar uu ku dhici doono myocarditis.

Hel caawimaad

Waxaa muhiim ah in aad go'aanka tallaalka canuggaaga u aragto mid wanaagsan. Haddii aad ka qabto wax werwer ah in canuggaagu qaato tallaalka Pfizer ka dib marka aad akhrido xogtan, waxa aad heli kartaa xog dheeraad ah.

- Haddii aad su'aalo qabto, codso in aad qof la hadasho marka tallaalka la bixinayo.
- Waajib kuguma ahan in aad canuggaaga talaasho. Waxaad dooran kartaa in aad sugto ilaa laga helayo xulashooyin talaal oo kale.

I BAAR

Xog dheeraad ah oo kale oo ku saabsan tallaalka Pfizer waxaa laga heli kara Waraaqda Xaqiiqada ee dhammayska tiran oo aad ka heli karto FDA si aad u akhrisato gurigana ugu qaadato maanta.

Ku qabo kaamarada taleefankaaga casriga ah koodhkaan QR si aad si toos ah u aaddo macluumaadka.